

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

Neslihan
Kaptanoğlu

TEPAV | Dış
Politika Etütleri
Programı

2008 AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

Amerika Birleşik Devletleri, 4 Kasım 2008'de 55. Başkan ve Başkan Yardımcılığı seçimlerini gerçekleştirecek. Ayrıca, Birleşik Devletler Temsilciler Meclisi'nin 435 kişiden oluşan bütün üyeleri ve Senato'nun üçte biri de seçime gidecek.

Bu seçimin Amerikan tarihindeki özel yeri ise seksen yıldır ilk kez mevcut Başkan'ın ve de Başkan Yardımcısı'nın aday olmayacak olması. Başkan George W. Bush'un üçüncü kez aday olmasının önü anayasal olarak kapalı durumda. Başkan Yardımcısı Dick Cheney ise aday olmayacağını zaten açıkladı. Bu durum, seçim yarışını hem Demokratlar hem de Cumhuriyetçiler açısından önü açık hale getiriyor.

Mevcut koşullar değerlendirildiğinde, Cumhuriyetçi Parti'nin Beyaz Saray'da tutunma şansını azaltan bazı faktörler bulunuyor.

İlk önemli faktör Bush'un ve Cumhuriyetçi Parti'nin düşük destek oranları. Şu sıralar farklı anketler, Bush'a olan desteğin yüzde otuz beş civarında olduğunu gösteriyor. Bu oran 11 Eylül'den hemen sonra yüzde doksanlar civarındaydı ve Mayıs 2003'ün sonlarında Irak savaşının başlangıcında ise yüzde yetmiş beşin hemen altındaydı.¹ Bu tarihten sonra ise, özellikle Amerikalıların Irak

¹ Steven Ruggles, "Historical Bush Approval Ratings", Department of History, University of Minnesota, <http://www.hist.umn.edu/~ruggles/Approval.htm>

2008 AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

savaşına karşı artan bıkkınlığından dolayı durmadan düşüş gösterdi. Amerika'daki Başkanlık seçimleri genel olarak sağlık politikaları, eğitim ve ekonomi gibi iç meseleler üzerine yoğunlaşır. Bununla birlikte, son dönem anketleri, sürekli olarak, Amerikalıların bir numaralı ilgi odağının Irak olduğunu gösteriyor. Gerçekten de Kasım 2006'da yapılan ara seçimler Amerikalıların, Bush yönetiminin başlattığı savaştan hoşnut olmadıklarını ortaya koydu. Bu ara seçimler, Cumhuriyetçilerin, hem Temsilciler Meclisi'ndeki hem de Senato'daki gücünü silip süpürdü. Irak Savaşı'nın düşük destek oranları ve koalisyon askerlerinin Irak'ta karşılaştığı güçlükler dikkate alındığında, bir Cumhuriyetçi'nin Kasım 2008'den önce kendi vatandaşlarının gönlünü nasıl kazanabileceğini ve aklını nasıl çelebileceğini kestirmek güç.

Cumhuriyetçiler son sekiz yıldır Başkanlığı ellerinde tutuyorlar. Amerikan tarihi, Amerikalı seçmenlerin, özellikle ülke değişim havasında olduğu zamanlarda, iki Başkanlık döneminden daha uzun süre aynı tarafın iktidarı elinde tutmasından bıkkınlık duyduğunu göstermektedir. Örneğin, Bush yönetiminden önce, Başkanlık makamı Demokratların elindeydi. Sekiz yıl süren Clinton yönetiminden önce ise Cumhuriyetçiler oniki yıllık bir dönem boyunca Beyaz Saray'ın sahibiydi: Ronald Reagan sekiz yıl, George H.W. Bush ise dört yıl hizmet etmişti. Bununla birlikte, Cumhuriyetçilerin önderliğinde yürütülen bu oniki yıllık dönemin normal olmaktan çok istisnai bir durum olduğu dikkate alınmalıdır. Genel eğilimin değişim lehine oy kullanmak olduğu akılda tutulmalıdır.

Çeşitli anketlere göre, Cumhuriyetçilerin en üst sıradaki adayları New York şehri eski Belediye Başkanı Rudy Giuliani, Arizona senatörü John McCain, Massachusetts eyaletinin eski valisi Mitt Romney ve Wisconsin eyaletinin eski valisi Tommy Thompson olarak sıralanıyor. Demokratların en üst sıradaki adayları ise New York senatörü Hillary Rodham Clinton, Kuzey Carolina eyaletinin eski senatörü John Edwards ve Illinois senatörü Barack

2008 AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

Obama. Bu anketlere göre, seçimin bugün yapılması durumunda muhtemelen Giuliani Cumhuriyetçilerin, Clinton ise Demokratların adayı olacak.²

Başkanlık yarışının ilk aşamalarında belirleyici olacak faktörlerden biri de isim tanınırlığı. Amerika, üç yüz milyondan fazla yurttaşı ile hem nüfus hem de coğrafya açısından büyük bir ülke. Ülke çok sayıda ve büyük bir medya pazarına sahip. Adayların kendi isimlerini ve yüzlerini halkın tanımasını sağlamaları oldukça güç ve masraflı. Bu açıdan, New York belediye başkanı olarak suçla mücadelede gösterdiği başarıdan dolayı iyi tanınan Giuliani bu yönden şanslı. Kendi şehrine yapılan 11 Eylül saldırısına karşı takındığı kahramanca tutum onu ülke genelinde tanındık bir isim haline getirdi. Hillary Clinton, New York'un popüler bir senatörü olması ve eski *First Lady* olmasından dolayı herkesçe tanınan başka bir isim. Amerika'nın ilk kadın Başkanı olma potansiyeli onu medyanın gözünde daha da popüler kılıyor. Aynı şekilde, Amerika'nın, ilk siyah Başkanı'na mevcut tek siyah senatör olan Barack Obama ile sahip olabileme olasılığı da medyada büyük yankı buluyor. 2004 seçimlerinde John Kerry ile birlikte yarıştığı için John Edwards ve son derece demokrat bir eyalet olan Massachusetts'te Cumhuriyetçi bir vali olarak hizmet ettiği yıllardan dolayı Mitt Romney de Amerika genelinde iyi tanınıyorlar.

Amerikan Federal Seçim Komisyonu verilerine göre şimdiye kadar, Hillary Clinton, Barack Obama ve John Edwards gibi en popüler Demokrat adaylar, kampanyalarda yaklaşık olarak 76 milyon dolar para topladılar. Diğer taraftan Cumhuriyetçilerin en üst sıradaki adayları 23 milyon dolardan (Mitt Romney) 13 milyon dolara (John McCain ve Rudy Guliani'nin her biri) kadar değişen yaklaşık rakamlarla sadece 49 milyon dolar civarında para toplayabildi.³ Bu rakamlar, Cumhuriyetçilerin para toplama konusunda daha fazla zorlandıklarını ortaya koyuyor. İki taraf arasındaki bu farklılıkların, şu andan

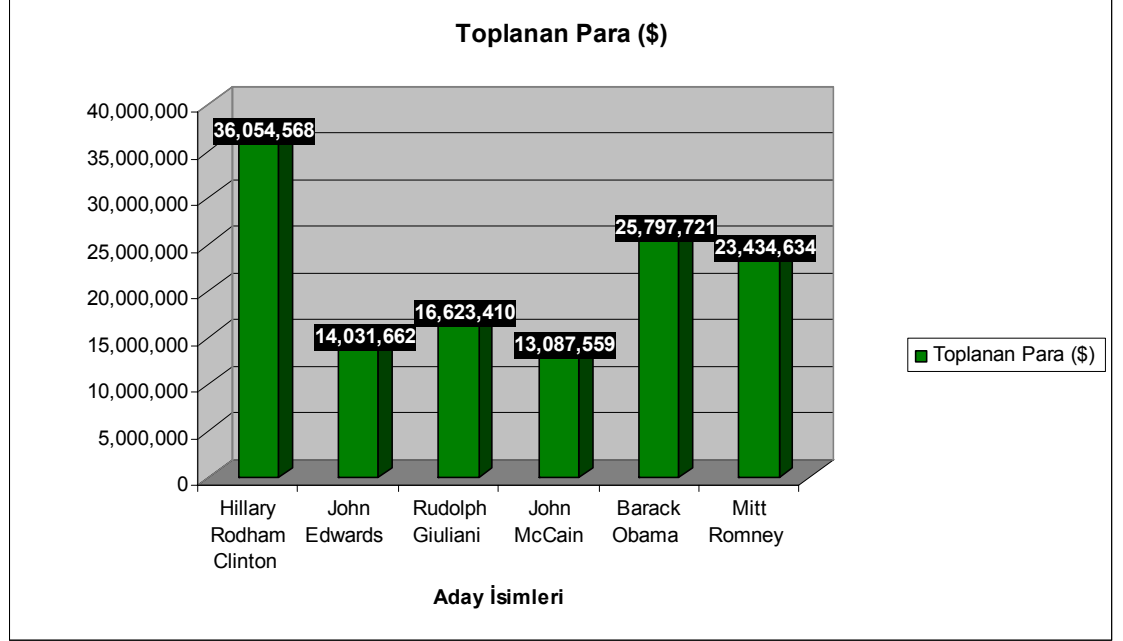
² *Real Clear Politics, E-Polls,*

http://www.realclearpolitics.com/epolls/2008/president/us/republican_presidential_nomination-192.html

³ Federal Election Commission, <http://herndon1.sdrdc.com/cgi-bin/cancomsrs/>

2008 AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

ön seçimlerin başlayacağı gelecek yılın başına kadar olan süreçte daha da artması bekleniyor.

Seçimlere halen 18 ay var ve Kasım 2008'e kadar durumlar çarpıcı bir biçimde değişebilir. Irak'taki şiddette olası bir azalma, seçmenlerin kanaatini Cumhuriyetçi adaylar lehine çevirebilir. Kimse olası skandalların etkisini de göz ardı edemez. Ayrıca, önemli adaylardan gelebilecek büyük gaflar da herkesi şaşırtabilir.

Cumhuriyetçiler, ön seçimlerden sonra ve meydan biri Cumhuriyetçi biri Demokrat olan sadece iki adaya kaldıktan sonra, kendi tabanlarında para toplamak için daha fazla heves olacağını umuyorlar. Bu yarışta para toplamının, rekabet edebilmek ve yarışta kalmak için bir zorunluluk olduğunu biliyorlar. Rekabet güçlerini sınavabilecekleri iki önemli karşılaşma, 22 Ocak 2008'de düzenlenmesi planlanan New Hampshire ve 14 Ocak 2008 için planlanan Iowa ön seçimleri olacak. Bunlar hem Cumhuriyetçi hem de Demokrat adaylar için en önemli sınavlar ve kazananların kendilerine olan güveni tazelenecek. Bu eyaletler küçük olduğundan, kampanyalar çok daha kişisel ölçekte gerçekleşiyor. Bunun sonucu olarak, az tanınmış ve az para

2008 AMERİKAN BAŞKANLIK SEÇİMLERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

toplayabilmiş adaylar bile şaşırtıcı derecede başarılı olabiliyor. Iowa ve New Hampshire ön seçimleri tarih boyunca pek çok beklenmeyen sonuçlara tanıklık etti. Harry S. Truman, New Hampshire'daki ön seçimleri kaybettikten sonra 1952'de tekrar seçilmek için koyduğu adaylığını geri çekti. Georgia Eyaleti'nin az tanınan valisi Jimmy Carter 1976'da sürpriz bir zafer aldı ve yeni Amerikan başkanı oldu. 1992 ve 1996 yıllarında, Pat Buchanan'ın New Hampshire ön seçimlerindeki başarısı sırasıyla gelecekteki adaylar olan görevdeki George Bush ve Senatör Bob Dole'un zayıflıklarına dikkat çekti ve sonuç olarak bu her iki kişi de sonradan gelen genel seçimleri kaybetti.

New Hampshire ve Iowa ön seçimlerinden sonra Cumhuriyetçiler için tatlı sürprizler olabilir. Bununla birlikte, adaylar tarafından şimdiye kadar toplanmış olan paranın miktarı, Bush'un destek oranlarının düşüklüğü, Bush yönetiminde başlayan Irak Savaşı'nın genel olarak halk nezdinde benimsenmemesi ve bu savaşın yakın bir gelecekte önemli ölçüde iyiye gitme olasılığının düşük olması dikkate alındığında, tüm bunlar Cumhuriyetçi bir adayın ABD'nin yeni başkanı olmasını daha da zora sokuyor.